

Sygn. akt II C 1047/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział II Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Michał Chojnacki

Protokolant: Agata Szymańska

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i M. Z.

przeciwko (...) W.

o zapłatę

postanawia:

1. **odrzuć pozew;**
2. **odstąpić od obciążenia powodów kosztami procesu;**
3. **obciążyć Skarb Państwa nieuiszczonymi kosztami sądowymi.**

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 10 kwietnia 2018 roku

M. Z., jako organ prowadzący Przedszkole Niepubliczne (...) w W., wniosła 23 listopada 2017 roku pozew przeciwko (...) W. o zapłatę kwoty 177.001,67zł wraz z odsetkami ustawowymi od 1 stycznia 2011r. Pozew zawierał także tożsame żądanie ewentualne przy czym odnosiło się ono do zasądzenia ww. kwoty na rzecz (...) sp. z o.o. w W.. Alternatywnie powodowie wnieśli o zasądzenie kwoty na rzecz M. Z. i spółki (...).

W uzasadnieniu powództwa wskazano, iż dochodzona kwota stanowi różnicę pomiędzy wypłaconymi na przestrzeni ostatnich lat dotacjami oświatowymi a kwotami należnymi w ocenie powódki z tego tytułu. Jako podstawę prawną swojego roszczenia powódka podała art. 90 ust. 2b ustawy o systemie oświaty. Wskazano również, że doszło do zmiany organu prowadzącego, którym do dnia 30 września 2015 roku pozostawała powodowa spółka, a po tej dacie organem prowadzącym jest M. Z..

Powództwo zostało rozszerzone o kolejne kwoty dot. przyznanych dotacji za lata 2012-2017r. (pismo k. 154 i n.).

W odpowiedzi na pozew (...) W. wniosło o odrzucenie pozwu (...) sp. z o.o. w W. na podstawie art. 199 § 1 pkt. 1 k.p.c., a w stosunku do M. Z. również na podstawie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. (odpowieź na pozew k. 485 i n.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wyrokiem z dnia 8 września 2017 roku tut. Sąd w sprawie o sygn. II C 92/16 oddalił powództwo M. Z. przeciwko (...) W. o zapłatę kwoty 760.787,79zł wraz z odsetkami ustawowymi, m. in. od kwoty 177.0001,67zł od dnia 1 stycznia 2011

r. do dnia zapłaty z tytułu niewypłaconych dotacji oświatowych. Orzeczenie nie zostało zaskarżone i zyskało walor prawomocności (wyrok k. 412 akt II C 92/16).

W dniu 10 listopada 2017 roku (...) sp. z o.o. zawarła z M. Z. umowę cesji wierzytelności, a jej przedmiotem było potwierdzenie, iż z dniem 1 października 2015 roku spółka przeniosła nieodpłatnie wszelkie prawa i obowiązki dotyczące Przedszkole (...), w tym prawa do dochodzenia roszczenia z tytułu zaległych i niewypłaconych kwot związanych z dotacją oświatową za lata 2010-2015, na rzecz M. Z..

Podpisanie ww. umowy zostało poprzedzone podjęciem uchwały przez spółkę w przedmiocie wyrażenia zgody na jej zawarcie. Uchwała została podjęta, a sprzeciw wobec jej podjęcia zgłosił pełnomocnik I. Z. (umowa k. 14, protokół k. 15).

Pozew podlegał odrzuceniu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej.

Omówieniu w pierwszej kolejności zostanie poddany wniosek strony pozwanej o odrzucenie pozwu w oparciu o zarzut niedopuszczalności drogi sądowej. Przedmiotowy pozew został skierowany bowiem na drogę postępowania cywilnego, a więc jego merytoryczne rozpoznanie uzależnione jest od udzielenia twierdzącej odpowiedzi na pytanie, czy zgłoszone żądanie jest sprawą cywilną.

Definicję sprawy cywilnej zawiera art. 1 k.p.c., zgodnie z którym sprawami cywilnymi są: sprawy z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy jak również sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz inne sprawy, do których na mocy ustaw szczególnych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. W orzecznictwie przyjmuje się, że za sprawę cywilną uważa się sprawę, w której ochrona prawna sprowadza się do wywołania skutku w zakresie stosunku cywilnoprawnego, a więc stosunku, którego podmioty na wypadek sporu występują jako równoprawni partnerzy (tak też Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 12.04.1989 r. sygn. akt Uw 9/88/2, OTK 1989, s. 176 oraz Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 03.05.1958 r. sygn. akt II CR 384/58, OSPIKA 1960, nr 3, poz. 69). W doktrynie wskazuje się, że cytowany przepis art. 1 k.p.c. pozwala wyróżnić dwa rodzaje spraw cywilnych, a mianowicie sprawy cywilne w znaczeniu materialnym oraz sprawy cywilne w znaczeniu formalnym. Sprawami cywilnymi w znaczeniu materialnym są sprawy wynikające ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy. Sprawami cywilnymi w znaczeniu formalnym są natomiast sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz inne sprawy (np. administracyjne i karne), których załatwianie odbywa się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego na mocy przepisów tego Kodeksu albo innych ustaw (tak Andrzej Marciniak [w:] „Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz.” pod redakcją Kazimierza Piaseckiego, Warszawa 2016).

Przepis art. 2 k.p.c. reguluje kwestię dopuszczalności drogi sądowej, stanowiąc, że do rozpoznawania spraw cywilnych powołane są sądy powszechne, o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych, oraz Sąd Najwyższy. Mając na uwadze przedstawione powyżej rozumienie sprawy cywilnej wskazać należy, że niedopuszczalność drogi sądowej zachodzi, gdy sprawa nie jest sprawą cywilną ani w znaczeniu materialnym, ani w znaczeniu formalnym albo sprawa jest sprawą cywilną w znaczeniu materialnym, lecz na mocy szczególnego przepisu ustawy została przekazana do załatwienia innemu organowi niż sąd powszechny. Skutkiem pierwotnej niedopuszczalności drogi sądowej - czyli takiej, która występuje już w momencie wszczęcia postępowania - jest obligatoryjne odrzuceniu pozwu bądź wniosku inicjującego postępowanie cywilne, a to z mocy art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazać również należy, że dopuszczalność drogi sądowej ma charakter bezwzględnej pozytywnej przesłanki procesowej, którą sąd bierze pod uwagę z urzędu w każdym stanie postępowania (art. 202 k.p.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że niniejsza sprawa nie jest sprawą cywilną w rozumieniu powołanego wyżej art. 1 k.p.c.

Powodowie dochodzili od (...) W. kwot, które stanowiły różnicę pomiędzy wypłaconymi dotacjami, a dotacjami należnymi według ich twierdzeń. Jako podstawę prawną powództwa wskazywali art. 90 ust 2 b ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (j.t. Dz. U. z 2017r., poz. 2198). Zgodnie z art. 90 ust. 2 b. ustawy o systemie

oświaty z dnia 07 września 1991 roku, w brzmieniu obowiązującym od 06 stycznia 2010 roku 31 sierpnia 2013 roku dotacje dla niepublicznych przedszkoli przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż 75% ustalonych w budżecie danej gminy wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na jednego ucznia, z tym, że na ucznia niepełnosprawnego w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na niepełnosprawnego ucznia przedszkola i oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego – pod warunkiem, że osoba prowadząca niepubliczne przedszkole poda organowi właściwemu do udzielania dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji. W przypadku braku na terenie gminy przedszkola publicznego, podstawą do ustalenia wysokości dotacji są wydatki bieżące ponoszone przez najbliższą, gminę na prowadzenie przedszkola publicznego. Natomiast, zgodnie z brzmieniem powyższego artykułu obowiązującym od dnia 01 września 2014 roku, zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 roku, poz. 827) dotacje dla niepublicznych przedszkoli przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż 75% ustalonych w budżecie danej gminy wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach prowadzonych przez gminę w przeliczeniu na jednego ucznia, pomniejszonych o opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz za wyżywienie, stanowiące dochody budżetu gminy, z tym, że na ucznia niepełnosprawnego w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na niepełnosprawnego ucznia przedszkola w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez gminę, pod warunkiem, że osoba prowadząca niepubliczne przedszkole poda organowi właściwemu do udzielania dotacji informacji o planowanej liczbie uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji. Szczegółowe zasady dotyczące ustalania wysokości i udzielania dotacji, o których mowa w wymienionym przepisie określało rozporządzenie wykonawcze Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 sierpnia 2013 roku w sprawie udzielania gminom dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (Dz. U. z 2013 roku, poz. 956 ze zm.).

Pozew został złożony w dniu 4 października 2017 roku. W tej dacie obowiązywał zaś przepis art. 90 ust. 11 ustawy o systemie oświaty, zgodnie, z którym przyznanie dotacji, o których mowa w art. 90 ust. 1a-8, stanowi czynność z zakresu administracji publicznej, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Przepis ten wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2017 roku.

Z kolei art. 3 § 2 pkt 4 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (j.t. Dz.U. z 2017, poz. 1369 ze zm.) mówi, iż kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na inne niż określone w pkt 1-3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, z wyłączeniem aktów lub czynności podjętych w ramach postępowania administracyjnego określonego w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, 868, 996, 1579 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 935), postępowań określonych w działach IV, V i VI ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201, 648, 768 i 935), postępowań, o których mowa w dziale V w rozdziale 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1947, z późn. zm.), oraz postępowań, do których mają zastosowanie przepisy powołanych ustaw.

Podnieść należy, iż w orzecznictwie sądów administracyjnych wykształciły się dwa odrębne poglądy i stanowiska na temat charakteru działania polegającego na obliczeniu i wypłaceniu dotacji, a co za tym idzie - właściwości sądów administracyjnych w zakresie kontroli ich prawidłowości. Dopiero na mocy nowelizacji, o której mowa powyżej, ustawodawca jednoznacznie wskazał, że przyznanie dotacji na podstawie art. 90 ust. 1a - 8 ustawy oświatowej, stanowi czynność z zakresu administracji publicznej w rozumieniu art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, a zatem podlegającą kontroli sądów administracyjnych.

Dla oceny czy czynności polegające na obliczeniu wysokości dotacji, o których mowa w art. 90 ustawy o systemie oświaty i ich wypłacie, podlegają kognicji sądów cywilnych, zasadnicze znaczenie ma data wytoczenia powództwa w tego rodzaju postępowaniach. Jak przekonywująco wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z 14 lipca 2017 roku (sygn. III CSK 773/16): dla oceny powództwa o zapłatę dotacji za okres poprzedzający nowelizację ustawy (o której

mowa powyżej), **wytoczonego przed jej wejściem w życie**, należy zastosować dotychczasowe zasady wykładni przepisów o drodze sądowej w sprawach tego rodzaju”. Sąd w całości podziela ww. stanowisko.

Wyjaśnienia wymaga z kolei, iż dotychczasowa (przed 1 stycznia 2017r.) wykładnia przepisów, przy zastosowaniu wykładni rozszerzającej, dokonywana przez sądy powszechne oraz Sąd Najwyższy, zezwalała na dochodzenie tego rodzaju roszczeń (jako roszczenie o zapłatę) na drodze postępowania cywilnego (tak wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 stycznia 2007 r., IV CSK 312/06; z dnia 4 września 2008 r., IV CSK 204/08; z dnia 20 czerwca 2013 r., IV CSK 696/12; z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 531/13). Ustawodawca jednakże odmiennie uregulował tę kwestię, wprowadzając zapis art. 90 ust. 11 ustawy. Dokonanie tego rodzaju zmian legislacyjnych doprowadziło do tego, iż możliwość dochodzenia roszczeń z powodu niewypłacenia dotacji w kwocie odpowiadającej przepisom z art. 90 ustawy, została uzależniona od tego, czy strona powodowa zainicjowała postępowanie przed 1 stycznia 2017 roku, gdyż tylko w takiej sytuacji zasadnym jest kontynuowanie postępowania, pomimo wejścia w życie art. 90 ust. 11 ustawy.

Sąd podziela w tym zakresie pogląd wyrażony przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w postanowieniu z dnia 15 listopada 2017 roku (I SA/Ol 649/17, opublikowany w SIP Legalis), że ustawodawca dokonał zmian w przepisach ustawy o systemie oświaty w celu wyeliminowania jakichkolwiek wątpliwości, co do kognicji sądów administracyjnych.

Strona powodowa wystąpiła z roszczeniem przeciwko pozwanemu (...) W. o zasądzenie kwoty tytułem uzupełnienia dotacji należnej podmiotowi prowadzącemu niepubliczne przedszkole za lata 2010-2016, w listopadzie 2017 roku. W świetle tak sformułowanego żądania pozwu, daty złożenia powództwa, a także w świetle powyżej przedstawionych uwag na temat dopuszczalności drogi sądowej, należy przyjąć, że niniejsza sprawa, z uwagi na jej zainicjowanie po wejściu w życie omawianej nowelizacji, nie jest, według art. 1 k.p.c., sprawą cywilną, a więc nie podlega z mocy art. 2 § 1 k.p.c. rozpoznaniu na drodze sądowej.

Ustawodawca z dniem 1 stycznia 2017 roku przekazał niniejszą sprawę sądom administracyjnym, tym samym pozbawił ją charakteru sprawy cywilnej w znaczeniu formalnym, co uniemożliwia jej rozpoznanie przez tut. Sąd z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej.

Skoro bowiem przyznanie dotacji stanowi czynności z zakresu administracji publicznej, to kontrola tejże czynności - również w zakresie wysokości dotacji - podlega sądom administracyjnym. W ocenie Sądu wskazana czynność nie jest podejmowana w ramach stosunku cywilnego tj. stosunku, w którym występują równoprawni partnerzy. Wskazać należy, że w postanowieniu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 marca 2013 r. (sygn. akt II GSK 257/13) przekonywująco wyjaśniono, że czynność organu wykonawczego mająca na celu obliczenie wysokości i dotacji i jej wypłacenie dla niepublicznej placówki została uznana za czynność z zakresu administracji publicznej. Co prawda sprawami cywilnymi mogą być także sprawy, których źródłem jest prawo publiczne, niemniej uchodzą za takie z mocy wyraźnego ustanowienia ustawodawcy, który skierował je do właściwości sądów powszechnych i nakazał stosowanie do ich rozpoznania przepisów k.p.c. (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 15 marca 2017 r., sygn. akt I ACa 857/16, Lex nr 2300231). W rozpoznawanej sprawie taka wykładnia pojęcia sprawy cywilnej nie jest uzasadniona w sytuacji, gdy ustawodawca wyraźnie wskazał na postępowanie administracyjne jako właściwe.

Wyjaśnić również należało, że co prawda przepis art. 90 ust. 11 został uchylony z dniem 1 stycznia 2018 r., jednak zgodnie z art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań publicznych (Dz. U. z 2017r., poz. 2203) do wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2018r. postępowań w przedmiocie ustalenia wysokości lub przekazania dotacji na rok 2017 lub lata wcześniejsze stosuje się przepisy dotychczasowe.

Z tych wszystkich względów, pozew na podstawie przytoczonych wyżej przepisów podlegał odrzuceniu.

Pozwane (...) W. podniosło dodatkowy zarzut powagi rzeczy osądzonej w stosunku do powódki M. Z. powołując się na tożsamość sprawy prowadzonej i rozpoznanej przez tutejszy Sąd Okręgowy n pod sygnaturą II C 92/16.

Pojęcie powagi rzeczy osądzonej (res iudicata) jest pojęciem ustawowym, chociaż ustawa procesowa pojęcia tego nie definiuje. Powaga rzeczy osądzonej jest zaliczana do negatywnych skutków prawomocności materialnej i oznacza zakaz prowadzenia drugiego procesu co do tego samego roszczenia, o którym już prawomocnie orzeczono.

W orzecznictwie przyjmuje się, iż powaga rzeczy osądzonej polega na niedopuszczalności ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy, która została już prawomocnie osądzona. Instytucja ta odnosi się tylko do tych orzeczeń, które „osądzają” sprawę, a więc merytorycznych orzeczeń rozstrzygających sporny między stronami występującymi w określonych rolach procesowych stosunek prawny w oparciu o określoną podstawę faktyczną i prawną. Przedmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej wyznacza przedmiot rozstrzygnięcia sądu w związku z podstawą tego rozstrzygnięcia. Tożsamość przedmiotu uprzedniego orzeczenia oraz kolejnego powództwa, wykluczająca możliwość jego merytorycznej oceny i uzasadniająca odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c., zachodzi w przypadku jednakowej podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia zapadłego wcześniej między tymi samymi stronami oraz ponownego żądania powoda, przy czym przesłanki te muszą wystąpić kumulatywnie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 sierpnia 2017 roku, sygn. II CSK 683/16, Legalis nr 1657987).

Celem prawidłowego rozpatrzenia podniesionego zarzutu procesowego, przytoczyć należy częściowy stan faktyczny oraz prawny, który legł u podstaw oddalenia powództwa w sprawie II C 92/16. Z uzasadnienia wyroku zapadłego we wskazanej sprawie wynika, iż u podstaw wydanego rozstrzygnięcia legła okoliczność braku czynnej legitymacji procesowej po stronie powódki M. Z.. Powództwo dotyczyło bowiem zwrotu dotacji na dofinansowanie działalności przedszkola za lata 2010-2014, kiedy to organem prowadzącym placówkę przedszkolną była (...) sp. z o.o.

Sąd w omawianej sprawie ustalił, że M. Z. sporządziła pisemne oświadczenie noszące datę 15 września 2015 r., zgodnie z którym „jako następcą prawną przejęła Przedszkole (...) wraz z wszelkimi zobowiązaniami i wierzytelnościami z dniem 1 października 2015 r.” M. Z. podpisała oświadczenie, zgodnie z którym jako prezes zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., na podstawie uchwały zarządu z dnia 15 września 2015 r., przekazała wraz ze wszystkimi zobowiązaniami i wierzytelnościami Przedszkole (...) z dniem 1 października 2015 r. M. Z. oświadczyła, że przejmuje placówkę bez zastrzeżeń, stając się jej następcą prawnym. M. Z. złożyła zatem oświadczenie zarówno w imieniu (...) sp. z o.o. (jako jej prezes zarządu), jak i w imieniu swoim jako osoby fizycznej – co do przekazania i przejęcia przedszkola „z wszelkimi zobowiązaniami i wierzytelnościami”.

Sąd uznał jednak, że nie doszło do skutecznego przelewu ewentualnej wierzytelności (...) sp. z o.o. dotyczącej dotacji na rzecz M. Z. z uwagi na naruszenie reguł reprezentacji (...) sp. z o.o. Przy sporządzaniu bowiem oświadczenia z 15 września 2015 r. prezes zarządu (...) sp. z o.o. - M. Z. wystąpiła w podwójnej roli, tj. reprezentanta interesów spółki, a także reprezentanta własnych interesów, z naruszeniem ustawowego zakazu z art. 210 § 1 k.s.h., co skutkowało nieważnością tej czynności prawnej, a tym samym nieważnością cesji wierzytelności przysługujących ewentualnie (...) sp. z o.o. jako organowi prowadzącemu przedszkole (...) (uzasadnienie wyroku k. 418-430 akt II C 92/16).

W okolicznościach niniejszej sprawy istotne jest również, iż powagą rzeczy osądzonej nie są objęte roszczenia, które wynikają z nowych okoliczności faktycznych powstałych po wydaniu wyroku. Prekluzji ulega tylko materiał dowodowy, który legł u podstaw orzeczenia, czyli prekluduje się (w zasadzie) materiał dowodowy znany w procesie zakończonym prawomocnym orzeczeniem. Nowe okoliczności, czyli podstawa faktyczna powstała po uprawomocnieniu się orzeczenia, uzasadnia wytoczenie nowego powództwa (postanowienie SN z 14 marca 2012 roku, sygn. II CSK 304/11, Legalis). Wywieść zatem należy, iż podstawą wydanego uprzednio orzeczenia w sprawie tut. Sądu o sygn. II C 92/16 była w istocie jedynie kwestia skuteczności przelewu wierzytelności przysługującej (...) sp. z o.o., co skutkowało oddaleniem powództwa z uwagi na brak legitymacji do dochodzenia stosownych roszczeń.

W rozpoznawanej sprawie M. Z. powołała się na okoliczności, które miały miejsce po wydaniu wyroku w sprawie II C 92/16 (kolejny przelew wierzytelności), a tym samym brak jest tożsamości podstawy faktycznej pomiędzy roszczeniem zgłoszonym we wskazanej sprawie, a rozpoznawanym w tym postępowaniu.

W konsekwencji powyższych rozważań, zarzut res iudicata podniesiony przez pozwanego w odpowiedzi na pozew okazał się nieskuteczny, jednak z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej, pozew i tak ostatecznie podlegał odrzuceniu, co znalazło odzwierciedlenie w punkcie I wydanego orzeczenia.

Przechodząc do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, wskazać należy, że odrzucenie pozwu winno być traktowane jak przegranie sprawy w aspekcie obowiązku zwrotu kosztów procesu. Sąd doszedł jednak do przekonania, że w sprawie winien znaleźć zastosowanie art. 102 k.p.c. i odstąpił od obciążenia powódki kosztami procesu. Stosownie do treści tegoż przepisu,

w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zastosowanie odstępstwa wynikającego z przytoczonego przepisu od ogólnej reguły z art. 98 k.p.c. wymaga każdorazowo ustalenia, że w danym postępowaniu zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony. Podstawy zastosowania art. 102 k.p.c. nie może stanowić jedynie trudna sytuacja majątkowa strony zobowiązanej do zwrotu kosztów procesu. Nieobciążanie strony przegrywającej kosztami postępowania powinno mieć miejsce wyjątkowo, tj. w sytuacji, gdy zobligowanie jej do poniesienia tych kosztów byłoby niezgodne z zasadami słuszności. Aby sięgnąć po regulację z omawianego artykułu, w grę wchodzić musi jeszcze inna przesłanka jak np. charakter dochodzonego roszczenia, czy też usprawiedliwione okolicznościami sprawy subiektywne przekonanie powoda o jego przysługiwaniu. Zasadność stosowania dobrodziejstwa przepisu art. 102 k.p.c. zachodzi również wtedy, gdy obok okoliczności w postaci wyjątkowo ciężkiej sytuacji majątkowej, strona przeciwna korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (tak również Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 25 stycznia 2017 roku, sygn. III AUa 749/16, Legalis nr 1576600 oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 25 maja 2016 roku, sygn. I ACa 82/16, Legalis nr 1473065). W wyroku z dnia 08 stycznia 2013 r. (sygnatura akt I ACa 697/12, opubl. w SiP pod numerem 1281107) Sąd Apelacyjny w Warszawie stanął na stanowisku – aprobowanym przez Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej sprawie – iż do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeżeli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych

W ocenie Sądu okoliczność, że w orzecznictwie istnieją rozbieżności w kwestii dopuszczalności drogi sądowej w sprawach o zapłatę należnej dotacji, jak również zmiany obowiązujących przepisów w tym zakresie, mogły u powodów wywołać uzasadnione przekonanie, co do zasadności powództwa. Mając również na uwadze, że sprawa została zakończona na etapie rozpoznania wniosku o odrzucenie pozwu, zaś pozwany korzysta ze stałej obsługi prawnej, zasadne było odstąpienie od obciążenia powódki kosztami procesu należnymi przeciwnikowi, o czym orzeczono w punkcie 2 postanowienia.

Kierując się tożsamymi względami, Sąd obciążył Skarb Państwa nieuiszczonymi kosztami sądowymi. Podstawę rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3 postanowienia stanowił przy tym art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

ZARZĄDZENIE

Doręczyć odpis postanowienia z uzasadnieniem pełnomocnikowi pozwanego.